

Er zullen regelingen nodig zijn voor telefoonkosten, ter beschikking stellen van accommodatie, betaling van tolken, bewaking,....

3.9. Welke garanties zijn er dat de verdachte (of de advocaat) tijdens het gesprek buiten controle van de politie geen mededaders of medeplichtigen opbelt of laat verwittigen?

3.10. Wat met b.v. een vechtpartij waarbij een kapitaalcrachtige partij wél een advocaat contacteert en de minder kapitaalcrachtige partij niet (klassenjustitie)?

3.11. Tussen politie en advocatuur zijn nu nauwelijks contacten. Moet voor beide beroepsgroepen niet een gedragscode ontwikkeld worden?

Het is geen geheim dat sommige advocaten zich nu reeds tegenover de politie provocatief opstellen. Advocaten kunnen het gedrag van de politie via diverse kanalen aanklagen, maar waar kan de politie terecht om het gedrag van de advocaat aan te klagen?

3.12. De (sensatie)pers is dikwijls een gemakkelijker 'medespeler'. De advocaat mag de pers te woord staan, daarbij b.v. de competenties van de verhoorde in twijfel trekken of een sfeer schepenen in het voordeel van zijn cliënt. Hoe kan de politie zich tegen beschuldigingen verdedigen gelet op hun zwijgplicht? Heeft een politieambtenaar recht op privacy?

Het is te betreuren dat sommigen de politie nog te veel wantrouwen. De politie is absoluut niet bevreesd dat hun verhoortechnieken meer zullen gecontroleerd worden. Alle aangeleerde verhoortechnieken zijn nationaal geharmoniseerd en middels diverse publicaties al jaren voor iedereen vrij toegankelijk. Tot op heden is daarop geen kritiek gekomen. De eerbied voor de fysieke en psychische integriteit is ook een deontologische plicht van de politieambtenaar. Dit blijkt uit artikel 62, lid 2, in fine van de deontologische code van de politiediensten, vastgelegd bij Koninklijk Besluit van 10 mei 2006¹⁴, dat luidt: "ze respecteren het recht om te zwijgen en

dwingen hen niet om een misdrijf te bekennen". Artikel 62 lid 3 bepaalt: "Zij gebruiken nooit geweld, mishandeling of immorele handelingen om bekentenissen of informatie te bekomen".

Wat onder 'immorele handelingen' moet worden verstaan werd niet uitgelegd. Inzake verhoor worden bijzonder weinig misbruiken gedocumenteerd.¹⁵ In elk beroep - ook in de advocatuur - gebeuren fouten, en daar moet tegen opgetreden worden.

De ultieme doelstelling van het politieverhoor is de waarheidsvinding, niet (het afdwingen van) een bekentenis. De aanwezigheid van de advocaat *tijdens* het verhoor is geen meerwaarde voor de kwaliteit van het verhoor en dus niet voor de waarheidsvinding. Door een gesprek van de advocaat met een verdachte vóór het eerste verhoor is geen vrij verhaal meer mogelijk, wat essentieel is voor een goed verhoor en dus voor een goed strafonderzoek. Het stapsgewijze verplicht maken van videoverhoren van volwassen verdachten boven een bepaalde strafdrempel¹⁶ en de mededeling van het recht tot zwijgen, zijn de enige wetswijzigingen die zich opdringen.

Marc Bockstaele*

EURO CONTRÔLE ROUTE (ERC)

Met ERC startte binnen de Europese Unie sinds 1999 opnieuw een samenwerking tussen België, Nederland, Luxemburg en Frankrijk. Nu zijn veertien landen lid (ook: Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Spanje, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Bulgarije, Italië en Hongarije) en zes waarnemende landen (Zwitserland, Tjechië, Slovenië, Letland, Litouen en Malta) volgen het samenwerkingsverband op de voet.

¹⁵ VAN SANTVLIET, P., "Audiovisuele registratie. Enkele bedenkingen bij de locomotieftekst, *Orde van de Dag*, 2009/45, 42.

¹⁶ GOOSSENS, F., "De audiovisuele registratie van het verhoor van meerderjarigen tijdens het onderzoek in strafzaken: van een wettelijke mogelijkheid naar een wettelijke verplichting?", *Orde van de Dag*, 2009/45, 5-15.

* Licentiaat criminologie, hoofdcommissaris bij de federale gerechtelijke politie Gent, content manager van de cursussen verhoortechnieken in de Belgische politie scholen

¹⁴ B.S., 30 mei 2006.

Zij voeren op basis van multilaterale contacten en gezamenlijke actie strijd tegen fraude met tachografen, onveilige voertuigen en bedrijven die het niet nauw nemen met de veiligheidsvoorschriften.

Er werd een eerste administratief reglement (gentleman agreement) goedgekeurd op 05 oktober 1999 en een tweede akkoord op 22 maart 2007. Het secretariaat bevindt zich bij het Algemeen Benelux secretariaat.

Het meest zichtbaar zijn de internationaal gecoördineerde wegcontroles en multiculturele uitwisselingen. Tijdens wegcontroles concentreren de controleurs in alle landen zich gedurende een hele week op vooraf bepaalde inbreuken. Dit kan gaan van gevaarlijke stoffen tot de overlading van vrachtwagens. Voor sommige controles door de bevoegde diensten wordt samengewerkt met de wegverkeerspolitie.

VERKEERSHANDHAVING TUSSEN FEDERAAL EN GEWESTELIJK NIVEAU

In de regeringsverklaring van de regering Leteme was de intentie om het verkeersveiligheidsbeleid naar de gewesten over te hevelen opgenomen¹. De ene desbetreffende zin ontketende een revolutie in het verkeersveiligheidsbeleid. Dit houdt in dat bij realisatie ervan de gewesten op basis van beperkte bevoegdheden verkeersinbreuken mogen bestraffen en dat ze de mogelijkheid krijgen om een eigen beleid uit te stippelen. Van oudsher was de verkeershandhaving in België strafrechtelijk federaal geregeld.

Tot 2003 was alleen een alternatieve opvolging van parkeerovertradingen mogelijk². Met de verkeersveiligheidswet van 2003 werd een soort

bestuurlijke procedure ontwikkeld³. Deze procedure werd tot op heden niet gerealiseerd.

Het voorstel van de Raad van wijzen is een nieuwe poging om de trendbreuk naar een administratieve sanctie te bewerkstelligen. Deze regering is, voor zover bekend, zinnens om het voorstel dat intussen in een bijzondere wet houdende institutionele maatregelen is opgenomen, te volgen⁴. Ditmaal worden blijkbaar ook de gewesten bij de hervormingen betrokken. Met de overheveling van de verkeersveiligheids-sanctionering naar de gewesten die een administratieve procedure mogen invoeren, bevat het voorstel van de Raad van wijzen dan ook baanbrekende zaken die ook op andere juridische domeinen een impact kunnen hebben.

Het voorstel geeft aan de gewesten de bevoegdheid tot het opleggen en uitvoeren van administratieve sancties voor overtradingen van de eerste en tweede graad van de reglementen uitgevaardigd op grond van de gecoördineerde wetten van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, of voor het overschrijden van de maximumsnelheid met niet meer dan 30 km per uur.

FINANCIËLE SITUATIE BIJ DE NEDERLANDSE POLITIE

Zoals in de meeste landen moet ook de Nederlandse politie bezuinigen. Dit moet gezien worden in een bestuursakkoord⁵ over een nieuw politiebestedel dat op 9 juli werd ondertekend tussen de ministers van binnenlandse zaken en van justitie, de voorzitter van het korpsbeheerdersberaad en de voorzitter van het college van procureurs-generaal. Dit bestuursakkoord vloeiende voort uit het in december 2008 genomen kabinetsbesluit over een voorgenomen wijziging van de politiewet 1993.

1 Met een krachtadig verkeersveiligheidsbeleid streeft de regering ernaar om, samen met de Gemeenschappen en de gewesten, het aantal verkeersdoden verder te verminderen en ze onderschrijft ten volle de besluiten van de Staten-Generaal en de aanbevelingen van het Charter.

2 Bevoegdheid van de gemeenten op basis de wet van 21 februari 1965, waardoor aan de gemeenten parkeergeld op motorvoertuigen mogen invoeren. Bij niet betaling stuurt de politiedienst een proces-verbaal aan het politieparket.

3 Artikel 31 van de wet houdende verschillende bepalingen van de verkeersveiligheid is neergelegd door invoeging van een nieuw artikel 65bis wegverkeerswet en artikel 590 Sv.

4 Advies van de Raad van State, nr 44.243, 10 april 2008

5 Blauw, 2009, nr. 18, p. 6

Eén van de wijzigingen in het politiestel is dat er een landelijke besluitvormings- en afstemmingsstructuur komt.

Het Korpsbeheerdersberaad en de Raad van korpschefs worden in de wet opgenomen. Het bestuursakkoord gaat onder meer in op de voorbereiding voor de oprichting van de nieuwe landelijke Dienst concernstaf en bedrijfsvoering, onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van het korpsbeheerdersberaad. De Voorziening tot samenwerking politie Nederland (Vts PN) gaat op in deze nieuwe dienst. Het is tevens de bedoeling (maar dit staat nog ter discussie) dat de politieacademie onderdeel gaat worden van de Dienst concernstaf en bedrijfsvoering. Ook zaken als financiën, personeel en communicatie worden hierin gecentraliseerd.

Na overleg met de korpsbeheerdersraad heeft de Nederlandse minister van binnenlandse zaken een onderhandelingsakkoord afgesloten met betrekking tot het pakket aan maatregelen en afspraken. Leidend hierbij waren:

- de wil om nu en in de toekomst de operationele sterkte op peil te houden. Om dat te bewerkstelligen wordt de financiële problematiek vooral opgelost door efficiëncymaatregelen op het vlak van ICT en inkoop en door intensivering van de samenwerking tussen de korpsen;
- het uitgangspunt om de problematiek van de concerngedachte te benaderen;
- het principe om een deel van het eigen vermogen van de Nederlandse politie via een conversie beschikbaar te laten komen voor de bekostiging van het operationele politiewerk.

Bovendien heeft een onderzoeksbureau in het kader van de voorgenomen oprichting van een shared service organisatie op het gebied van bedrijfsvoeringstaken zogenaamde “feasibility studies” uitgevoerd.

De divisie bedrijfsvoering krijgt trouwens de taak de uitvoering van gemeenschappelijke bedrijfsvoeringstaken voor de politie zo mogelijk op landelijk niveau uit te voeren. Dit onderzoeksbureau kwam tot de volgende hoofdbevindingen:

- landelijke aansturing van processen en concentratie van medewerkers levert voor het overgrote deel van de PIOFACH (bedrijfsuit-

voerings)-processen verbetering op van efficiëntie, effectiviteit en kwaliteit;

- benchmark toont aan dat er kwaliteits-, effectiviteits- en efficiëntieverbetering is te behalen bij deze processen;
- op basis van het onderzoek kan een structureel besparingspotentieel gehaald worden op een periode van vijf jaren van ongeveer 259 miljoen €.

Willy Bruggeman*

RUBRIEK STRAFUITVOERING EN JUSTITIËLE HULPVERLENING

DE ERFENIS VAN LOUK HULSMAN

Op 19 juni 2009 kende de Nederlandse Vereniging voor Kriminologie de Willem Adriaan Bongerprijs postuum toe aan Louk Hulsman, die op 28 januari 2009 is overleden. De prijs werd in het leven geroepen ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van het Tijdschrift voor Criminologie. De jury – die bestond uit de professoren Brants, van Swaaningen en de Haan – somde in haar rapport vier redenen op waarom Hulsman in hun ogen de gepaste laureaat voor de prijs is.¹ Ten eerste beklemtoont de jury dat het abolitionisme van Hulsman, dit wil zeggen zijn stelling dat het strafrecht moet worden afgeschaft, ‘slechts de logische eindconclusie’ is van ‘achterliggende gedachten over samenleving, staat en recht, en de manier waarop met problemen en conflicten wordt omgegaan’ (p. 2). Zijn abolitionistisch perspectief op het strafrecht was met andere woorden het resultaat van een in de tijd uitgesponnen intellectuele ontwikkeling: gaandeweg zou Hulsman het geloof verliezen dat de klassieke strafrechtspiegeling een adequaat antwoord kan bieden op ‘problematische gebeurte-

---

* Voorzitter Federale Ploetieraad en professor Politiewetenschappen aan het Benelux Universitair Centrum.

1 Het juryrapport van de Willem Adriaan Bongerprijs is beschikbaar op http://www.criminologie.nl/nvk/NVK_Bongerprijs_2009.pdf (geraadpleegd op 6 oktober 2009).